

**HELSINGFORS SVENSKA
MARTHAFÖRENING**

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR ÅR 1941

Helsingfors svenska Marthaförenings årsberättelse för år 1941.

Då vi blicka tillbaka på verksamhetsåret 1941, lägga vi märke till den stora skillnaden i arbetet under våren och hösten. Till sin yttre och inre gestaltning bilda årets förra och senare del två för sig avgränsade arbetsfält. Vårterminen förflöt i återuppbyggandets tecken, stämningen var tryckt efter den tunga freden, men var och en deltog med seg beslutsamhet i det arbete, som krävdes av oss för att så snabbt som möjligt hela krigets sår.

När vi om hösten samlades på nytt, var vårt land åter inbegripet i ett hårt krig. Redan under sommaren hade på föreningsordförandens kallelse en stor mängd marthor ur samtliga kretsar vid ett möte i Hemvrån slutit upp kring nya av kriget betingade arbetsuppgifter och vid höstterminens början trädde kretsarna till med målmedvetet beredskapsarbete. Nya arbetsprestationer krävdes av oss, nya offer och en personlig insats av mera avgörande art än någonsin förut. Trots alla prövningar vilja vi hoppfullt se mot framtiden och bjuda till att med gemensamma ansträngningar hålla ut, tills en gång den nya dagen randas.

Medlemsantalet.

Helsingfors Svenska Marthaförening räknar nu 2.273 medlemmar, av vilka 1.972 äro inskrivna som kretsmedlemmar och 301 äro understödande medlemmar.

Verksamheten inom kretsarna.

Under år 1941 ha 276 veckomöten och 21 större samkväm ägt rum inom föreningens 12 kretsar, av vilka 4 sammankommo i Hemvrån. Flera av de kretsar, som ha sina möten förlagda till

olika delar av staden, ha fått disponera salar i skollokaler. Birkupan och Glimten i Bangatans folkskola, Fredriksbergskretsens i lägre folkskolan i Fredriksberg, Hemgården i Nya svenska folkskolan i Vallgård, Kottby-Martha i finska folkskolan, Väinölågatan 8 under vårterminen. Ringblomman i folkskolan vid Snellmansgatan, Munksnäs Marthakrets i folkskolan vid Bredviksvägen, Åttan i Maskinmästarföreningens lokal vid Katrinegatan. De kretsar, som haft sina möten på annat håll, ha dock sammankommit en gång i månaden i Hemvrån. I kretsarna finnas medlemmar, vilka äro bosatta så långt som i Äggelby, Fastböle, Malm, Brändö, Blåbärslandet, Drumsö, Hoplax, Karlö, Sockenbacka, Haga, Esbo, Kervo m.fl. förorter. Kretsmedlemmar, som bortflyttat och nu äro bosatta i Borgå, Pojo, Kristinestad, Jyväskylä, Östermyra, Mariehamn, Sigtuna och Uppsala, erlagga fortfarande sin medlemsavgift och önska kvarstå i sin krets.

Under de bästa förutsättningar för en planmässig verksamhet arbetades det ivrigt under vårterminen 1941. Alla kretsar samlades regelbundet till möten en gång i veckan. Intresset för hjälpverksamheten var stort och alla önskade deltaga i återuppbyggnadsarbetet efter vinterkrigets hämmningar. Men när höstterminen skulle vidtaga, var staden mörklagd, bombfaran och tidsfördröjning med ståendet i livsmedelsköer ställde hinder i vägen för många medlemmar, vilka tidigare troget besökt kretsmötena. En av kretsarna sammankom under höstterminen endast en gång i månaden. En annan varannan vecka, då däremot de övriga samlades varje vecka. Hjälpverksamheten i kretsarna har i första rummet gällt soldaterna vid fronten, invaliderna, reservistfamiljer, evakuerade och stupades familjer, men också i några fall medlemmar inom kretsarna. För övrigt har kretsverksamheten varit ägnad att samla medlemmarna kring hemens ideella och ekonomiska intressen under bistra tider.

Sammanlagt ha 130 föredrag och diskussionsreferat hållits. Mötesprogrammen ha upptagit högläsning, recitation, musik, kör- och allsång, praktiska demonstrationer, teaterpjäser m.m.

Föredrag: Bland föredrag som hållits vid veckomötena kan nämnas: Runebergs dikter. J. L. Runebergs diktning och Fänrik Ståls sägner. Bakgrunden till Runebergs fosterländska diktning. J. L. Runeberg och fosterlandet. J. L. Runebergs dikter om naturen. Zacharias Topelius förfäder. Fredrika Bremer, Jenny Lind, Selma Lagerlöf, Sara Wacklin, Jeanne d'Arc, Hans Christian Andersén, kyrkmålaren Michael Toppelius, Jean Sibelius, Tankar på Gustaf Adolfsdagen, Slaget vid Lützen, Svenska dagens betydelse, Stolbowa freden 1617. Folkungaätten och Bir-

ger Jarl. Wiborgs slott och Tyrgils Knutsson, Runda tornet i Wiborg, Om Österbotten, Fosterlandet i Procopes diktning, Fältmarskalk Carl Gustaf Mannerheim, Jean Sibelius' barndoms- och ungdomsår. Helsingfors stad och dess utveckling under tiderna. Floradagen 1848. Medelhavet och dess städer, Island, Intryck från Tyrolen, Om Nürnberg, Erasmus av Rotterdam, Den kinesiska kvinnan, Resa genom Europa, Den flygande holländaren, Intryck från en resa i Sverige 1941. Hjälpverksamheten i Amerika och finska barns adoptering. Barntransporten till Sverige, Bibeljubileet i Sverige. Norge och Finlandshjälpen, Norges nationaldag, Norge och norrmännens stora offervillighet. 10:de mars den gemensamma Nordens dag, Sveriges yngre författare, Föreningen Nordens kurs i Saltsjöbaden, Evy Fogelberg — Föreningen kraft och stillhet, Rädda Finlands barn, Längtan efter barnet, Vad är livet, Om allmän människokänedom, Ärtlligheten och du, Konsten att tänka, Riktig svenska, Kvinnan som medlem i samhället, Uppfostran i samhällets mitt, Hemmen och föreningslivet, Vår inställning till dagsfrågorna, Ungdomens sociala inställning, Finlands frihetskamp, Kvinnans insats i vårt frihetskrig, Att vara husmor i kristid, Vår tid och marthorna, Beredskapstjänst och vårdarbetet i Marthahemmet på Storgård, Glimtar från evakueringen i Helsingfors sommaren 1941, Män i Marthas bekymmer, Kvinnans ansvar i dagens samhälle, Författarinnorna Elisabeth Bergstrand-Poulsen och Karin Blixen-Finecke, Sjuksköterskans utbildning och arbete, Folk-skollärarinnans utbildning och arbete, Sjukdom och vitaminer, Vårt dagliga bröd, Om Lantbruksklubbar.

Högläsning: Natanael Beskow: För det dagliga livet. Selma Lagerlöf: Kristuslegender, I templet, Lemlarna. Werner v. Heidenstam: En julnatt på Finsta, Svenskarna och deras hövdingar. Bertha Edelfelt: Sophie Mannerheim. Ester Ståhlberg: Mathilda Wredes testamente. Louis Sparre: Kalevala folkets förfäder. Margit v. Willebrand-Hollmerus: Hedvig och Desirée, Gammal Skuld. Gunnar Castrén: Emelie Björkstén. Anders Allardt: Ottesfolket. H. Ruin: Rummet med de fyra fönsterna. Dora Ahlqvist och Elsa Björkman: Vi voro också med. Sten Selander: Finsk Front. Josefina Bengts: Fäderna. Signe och Barbro Mörne: Soldatbrev. Eleonor Liliehök: Fostran för nordisk framtid. Edit Unnerstad: En flicklotta.

Referat: Helsingfors svenska Marthaförenings trädgårdskurs, Kretsen Hemgårdens myndighetsfest i Hemvrån, referat över böckerna: Ärtlligheten och du av Aniann Scheinfeld, Det gyllene evangeliet av Gabriel Scott.

Diskussioner: Aldringarna i vår tid, Har brevskrivningen förlorat i popularitet? Huru ser vår idealvåning ut? Husmors arbete i kristid, Olika surrogat och deras lämplighet, Olika sätt att samla förråd för vintern, Konservering på olika sätt, Aktuella livsmedelsfrågor, Tvätten och olika rengöringsmedel.

Följande teaterpjäser och sketscher ha uppförts: Zacharias Topelius: Tidens spegel, Kanariefågeln. H. C. Andersén: Elddonet. Signe Strömborg: Liljekonvaljen. Margit v. Willebrand-Holmerus: En flicka skämtar, Hand i hand. Maggie Dittmar: Nyårsbalen. Lisi Mattsson: Ett misstag samt Tyst Efraim, När trollet skulle ta Lill-Stina, Bordet är dukat, Ryttnästare Silverblad, Glöm ej den okända soldaten, Ängsblommorna.

Tablåer: Jesu moder, Finland, med ord av Karin Elg. Molnets broder, Torpflickan. Tablå ur Gösta Berlings saga. Tablåer med sång och deklamation till Arvid Mörnes diktning.

Aktuell rundblick och Små rön i hushållet äro ständigt återkommande programnummer inom Glimten. Dagmarkretsen, Kottby-Martha, Veckofröjden och Munksnäs Marthakrets ha även vid mötena odlat utbyte av praktiska husliga rön. *Bokringar* finnas i Dagmarkretsen och Glimten. Sångkör upprätthålles fortfarande inom Dagmarkretsen. Kretsarna Glimten och Åttan ha egna bibliotek.

Fru *Elna Berglöf* har även detta år verkat som dramatisk ledare och bl.a. inövat de två teaterstycken, som av marthor framfördes på Kulturföreningarnas teaterdagar. Ett nytt inslag av uppskattad art äro även fru Hélène Jacobson-Rotkirchs i kretsarna ambulerande, konstnärligt anordnade levande charader och scenbilder.

Samlingstillfällen.

Föreningens årsmöte hölls den 31 januari i Svenska Flickskolan, Arkadiagatan 24, vars sal var fylld av intresserade medlemmar. Föreningens ordförande, fru *Aili Wessberg*, hälsade alla varmt välkomna och riktade sig särskilt också till fru *E. Hultgren*, som i sin egenskap av medlem i Sveriges Husmödrars Riksförbund var en kärkommen gäst vid mötet. Efter de sedvanliga årsmötesförhandlingarna framförde ordföranden för Finlands svenska Marthaförbund, fru *Lisi Wahl*, förbundets hälsning och tack för det gångna verksamhetsåret. Fru Wahl, som för närvarande var ordförande för Nordens Husmodersförbund och bar förbundets ordförandekedja, framhöll betydelsen av att där skapas en

stark samhörighetskänsla mellan de nordiska husmoderorganisationerna. Den hjälpverksamhet som igångsatts i Sverige, Norge och Danmark är ett vackert bevis på, att våra medsystrar i NHF velat underlätta våra svårigheter. Ett samkväm med program avslutade mötet.

Svenska dagen firades även detta år med gemensamma fester för svenskar i huvudstaden i Konservatoriet och i Vita salen. Förutom *julfester* och *Runebergsdag* har *Nordens dag* firats inom kretsarna.

En *Sibeliusafton* har anordnats inom Dagmar-kretsen. En *Hangöafton* firades inom Åttan på Hangö stads befrielsedag.

Samkväm för invalider ha anordnats av Bikupan och Fredriksbergskretsen. Hemgården har firat sin 21-årsfest — »en myndighetsdag» — till vilken representanter från alla kretsar voro inbjudna. Åttan har inbjudit Dövstumsföreningens damklubb till ett samkväm.

KURSER, DEMONSTRATIONER, UTSTÄLLNINGAR OCH KRISTIDSRÅDGIVNING.

I nu rådande kristider, då det är av synnerligen stor vikt att kunna trygga en god näringsstandard för hemmen, har föreningen för att befrämja det praktiska kunnandet och bereda husmödrar tillfälle att taga del av vad vetenskapen på senare tid kommit till insikt om angående val av födoämnen och olika tillredningssätt upprepade gånger under året anordnat kurser och utställningar. Till dessa ha även utomstående hälsats välkomna.

Fönsterutställning och rådgivning.

På initiativ av ordföranden, fru *Aili Wessberg* anordnades under vårterminen en serie instruktiva och i hög grad intresseväckande fönsterutställningar i 4 av Varubodens skådefönster i olika delar av staden under tiden 27 februari — 6 mars. Fönsterutställningen omfattade olika hushållsgebit under olika dagar. Första dagen: färdigberedda maträtter, såsom soppor, sallader, engrytsrätter, fiskrätter, såser och smörgåspålägg. Till rätterna gavs tydligt textade recept och upplysningar beträffande näringsvärdena. Utställningen var som sagt mångskiftande. Sålunda efterföljdes maträtterna en annan dag av tvätt och renhållningsmedel, varvid olika såväl ransonerade som ickeransonerade tvätt- och rengöringsmedel utställdes. Bl.a. gavs förslag till bästa sättet att utnyttja tvålransonerna. Sist följde en utställning kallad »Nytt

av gammalt»; en mängd olika nya klädesplagg hade på fyndigaste sätt förfärdigats av gamla kläder.

Samtliga utställningar förtydligades genom en mängd instruktiva deviser och inne i Varubodens butiker tillhandahöll Martha matrecept, recept på hemkokt tvål och såpa, Husmoderns kristidskalender samt mönsterblad med modeller för ändring av olika klädesplagg. Dessutom var allmänheten i tillfälle att fråga råd av och diskutera olika hushållsbekymmer med de lärarinnor, som dejourerade vid utställningen.

Ledare för utställningen var föreningens ordförande, fru *Aili Wessberg*, och konsulent *Signe Bäckström*. Sammanställningen av utställningsprogrammet och rådgivningen i matlagning handhades av skolkökslärarinnorna *Alli Jansson*, *Tora Lindroos*, *Sigrid Sundqvist* och *Märta Schauman*. Skolkökslärarinnan *Ulla v. Rettig* tillredde de maträtter, som voro utställda och hushållslärarinnorna *Maj-Lis Nyberg* och *Ida Smeds* skötte om avdelningen för tvätt och rengöringsmedel. Föreningens viceordförande, fru *Maggie Dittmar* och handarbetslärarinnan *Thyra Forsberg* sammanställde avdelningen »Nytt av gammalt». De dekorativa illustrationerna till deviserna, textningen och själva uppställningen i skådefönstren utfördes av Varubodens utställningsexpert, fru *Irene Schepanska*, och hjälpsamma marthor biträdde med receptförsäljning m.m.

Trädgårdskurs.

Med tanke på betydelsen av att var och en som har tillfälle därtill försöker i så stor utsträckning som möjligt under kristiden skaffa sig matförråd ur den egna täppan, anordnade föreningen i Nylands Nationshus, Kaserngatan 40, en trädgårdskurs under tiden 16—21 april. Programmet upptog: Köksträdgårdens gödsling, jordbearbetning och sådd, konsulent *Olof Larsson* »Gör hemträdgården produktiv», redaktör *Lisa Geijer*. Bärödling, konsulent *Elisabeth Koch*. »Vilka grönsaker och rotfrukter böra odlas och i vilka mängder?» konsulent *Olof Larsson*. »Vårda och skörda i rätt tid», konsulent *Elisabeth Koch*. Blommor också i kristid (med färgbilder), redaktör *Lisa Geijer*. Kursen besöktes av 183 deltagare.

Demonstrationskurser i matlagning m.m.

»Svår tid kräver ny id» benämndes den kurs, som anordnades i kristidsmatlagning och konservering i Hemvrån under tiden 8—19 september. Kursprogrammet var rikt och omväxlande:

Hälsningsord, ordf. i Helsingfors svenska Marthaförening, fru Aili Wessberg.

Att vara husmor just nu. Föredrag, konsulent Signe Bäckström.

Vi torka, salta och sylta. Demonstration, fru Ida Smeds. Diskussion om förvaringsmetoder.

Nu ha de kommit — svamparna. Demonstration av svampsorter och svamprätter, konsulent Svea Enroth.

När kaffe och te tryter. Demonstration av kaffe- och tesurrogat, fru Ida Smeds.

Vi ha nypon, lingon, morötter och pumpa. Demonstration av mos- och marmeladberedning, konsulent Märta Johnsson.

Efterrätter av i dag. Demonstration, konsulent Märta Johnsson.

Vad skall nu bli vår huvudrätt? Demonstration, konsulent Svea Enroth.

Om vi ha kaniner — — — Demonstration, skolkökslärarinnan Tora Lindroos.

Huru ersättes nu salta biten? Demonstration, skolkökslärarinnan Tora Lindroos.

Smått och gott i vänners lag. Demonstration, skolkökslärarinnan Tora Lindroos.

Kursen besöktes av 129 deltagare.

En parallellkurs för »Mors hjälpreda».

På grund av att skolorna måste hållas stängda på hösten och så många skolbarn voro sysslösa, upptog Martha en ny idé, nämligen anordnandet av en barnkurs i matlagning. Denna kurs ställdes i samband med den tidigare nämnda kursen för husmödrarna och kallades »Mors hjälpreda». Kursen pågick 4 dagar och väckte stort intresse. Undervisningen handhades av konsulenterna Svea Enroth och Märta Johnsson. Sista dagen var arrangerad som en avslutningsfest. Programmet för denna sammanställdes av fru Margit v. Willebrand-Hollmerus och kursdeltagarna uppträdde under hennes ledning i två teaterstycken m.m. Kursen besöktes av 40 deltagare.

Kristidskurs.

»Hålla ut är tidens lösen» var mottot för den kristidskurs som anordnades i Elektricitetsverkets matsal, Kaserngatan 30—32 under tiden 18—25 november. Programmet upptog:

Hälsningsord av ordf. i Helsingfors svenska Marthaförening, fru Aili Wessberg.

Vårt försörjningsläge. Föredrag från Folkförsörjningsministeriet.

Att vara husmor nu — ger bekymmer sju. Föredrag, konsulent Signe Bäckström.

Vårt dagliga bröd. Utställning av surrogatbröd från olika kristider.

Huru utnyttja vi bäst våra mjölransoner? Demonstration skolkökslärarinnan Alli Jansson.

Potatisdag. Olika sätt att anrätta potatis. Demonstration, skolkökslärarinnan Alli Jansson.

Fiskdag. Huru anrätta vi bäst färsk och saltad fisk? Demonstration, konsulent Svea Enroth.

Tvättidag. Spar tvätt — gör arbetet lätt. Föredrag, hushållslärarinnan Maj-Lis Nyberg.

Våra nu tillgängliga rengöringsmedel. Demonstration, hushållslärarinnan Ida Smeds.

Hemkokt tvål och såpa. Demonstration, konsulent Svea Enroth.

Klädvård. »Väl vårdade kläder — ögat gläder.» Demonstration, handarbetslärarinnan Asta Jansson.

Nya strumpor av gamla. Demonstration, handarbetslärarinnan Thyra Forsberg.

»Också skorna måste skötas.» Föredrag, handarbetslärarinnan Asta Jansson.

75 deltagare besökte kursen.

Ledare för ovannämnda kurser var fru *Ida Smeds*.

Demonstrationsundervisning meddelad i kretsarna.

Inom föreningens alla kretsar anordnades matlagningsdemonstrationer under vårterminen. Skolkökslärarinnan *Tora Lindroos* handhade undervisningen. Skolkökslärarinnan *Alli Jansson* har demonstrerat olika aktuella maträtter i kretsen Glimten.

Svamputställningen.

För att lätta på det svårlösta matproblemet och stimulera intresset för användning av svamp anordnade Helsingfors svenska Marthaförening en svamputställning jämte demonstration av svamprätter i Esplanadkapellet den 24—25 september. Utställningen omfattades även detta år med stort intresse och besöktes av 3.429 personer. Nettobehållningen steg till något över 13.000: — mark. Som arrangör för utställningen stod en orga-

nisationskommitté med fru *Maggie Dittmar* som ordförande. Bankdirektör *Volmar Nyberg*, som är vårt lands främsta svampkännare, hade godhetsfullt åtagit sig utställningens huvudsakliga uppställning och grupperingen av den över 150 arter omfattande skådesvampen. Svampprätter för demonstration tillreddes av skolkökslärarinnan *Tora Lindroos*. En nyhet för i år var en instruktiv praktisk avdelning, som var avsedd att lära allmänheten skilja mellan giftiga och matnyttiga svampar. Denna avdelning uppställdes av fruarna *Marianne Luchou*, *Karin Kihlman* och *Stina Finne*.

Rådgivning för allmänheten.

På grund av att tidsförhållandena ju längre det lider kräva allt större kompetens vid handhavandet av hushållsuppgifterna, startade föreningen, för att bistå de beträngda husmödrarna med rådgivning, den 25 juni en ny form av instruktionsverksamhet genom att under fru *Ida Smeds* ledning uppställa ett rådgivningsstånd på Salutorget. Från den 13 september överflyttades sedan denna rådgivning till Saluhallen, stånd N:o 105.

Rådgivningen jämte försäljning av recept och hushållslitteratur har handhåfts av fruar *Ida Smeds* och *Olga Törnwall* samt av konsulent *Märta Johnsson*. För denna allmännyttiga verksamhet, vars idé snart upptogs också på annat håll, har stadsstyrelsen beviljat *Martha* ett anslag, stort 5.000: — mark. På grund av den annalkande vintern blev man tvungen att inställa rådgivningen i november. Men den återupptages om möjligt längre fram. Med ett anslag i Saluhallen meddelades allmänheten, att förfrågningar fortfarande kunde göras per telefon 36 244, kl. 12—1 alla dagar hos fru *Ida Smeds*.

BEREDSKAPSARBETET.

Det pågående kriget har kastat sin skugga i talrika Marthahem, där man nu i tysthet kämpar med umbäranden eller saknar någon kär familjemedlem, som beredvilligt offrat sitt liv i kampen för fosterlandets frihet. Flere marthor ha också som lottor direkt tjänat försvaret. Allt fortfarande deltaga t.ex. medlemmar i *Fredriksbergskretsen* och *Glimten* i kantinarbetet vid ostfronten och *Tölökretsens* ordförande är ledare för en lotta-avdelning i den nyländska landsbygden. På grund av kommendering från *Soldathemsföreningen* har föreningens ordförande, fru *Aili*

Wessberg, ända sedan krigets början lett kantinarbetet i en av huvudstadens kaserner. Dessutom har hon varit verksam i arbetet för invalidernas väl vid krigssjukhusen.

Varma västar och andra plagg för männen vid fronten ha av såväl marthor som utomstående tillverkats i Hemvrån under fru ar Maggie Dittmars och Marianne Lühous ledning. Ävenså ha varma tofflor, främst avsedda att sändas till militärsjukhus och invalidhem och cirka 200 par vantar för frontsoldaterna förfärdigats i Hemvrån under fru Sigrd Jörgensens ledning. En brevkommitté och en paketkommitté, bestående av Martha-medlemmar, ha under fru Aili Wessbergs ledning samlats i Hemvrån alla tisdagar sedan den 5 juli och avsänt brev och paket till Hangö-fronten och ostfronten. För dessa försändelser har föreningen fått emottaga många tacksamhetsbevis. Ordförande i paketkommittén har varit fru Signe Lindholm från Dagkretsen, ordförande för brevkommittén fru Zaida Grönstrand från Kottby-Martha. Inalles har avsänts några hundra brev och 1.258 paket. Förutom de av utomstående insamlade paketen har, jämte litteratur, tobak, snask m.m. följande mängder klädesplagg avsänts i Martha-paketen:

- 440 par strumpor
- 160 » stickade vantar
- 163 » sydda vantar
- 22 » stickade muddar
- 48 » knävärmare
- 38 st. halsdukar
- 80 par tofflor
- 40 » filtsulor
- 4 » sylingar
- 48 st. pappersvästar
- 100 » sydda västar
- 5 » hästtacken
- 5 » paket till hästkarlar
- 1 » mantel
- 1 » päls
- 13 » tygskjortor
- 16 » trikåskjortor
- 16 par trikåkalsonger
- 6 » tyg d:o
- 4 » benkläder.

Allt gåvor av Marthakretsarna, enskilda medlemmar och utomstående samt från olika firmor och affärer. Förutom ovannämnda paket avsändes 70 julpaket från kretsen Veckofröjden samt ett trettiotal paket till Syväri genom Ringblommans ordförande.

Samkväm för reservistfamiljer.

Tillsammans med andra kulturföreningar har Helsingfors svenska Marthaförening anordnat samkväm för reservistfamiljerna i huvudstaden. Vid anordnandet av dessa programaftnar ha för Marthas del ordföranden, fru Aili Wessberg och fruar Ruth Furstenborg och Greta Bjurström stått för arrangemangen.

Invalidbespisning.

Från Röda Korset gjordes under sommaren en anhållan om att Helsingfors svenska Marthaförening skulle åta sig invalidbespisning i Anstalten för yrkenas främjande. En kommitté bestående av fruar Greta Bjurström ordf., Freydis Riska och Lilli Arppe stod från Marthas sida för företaget. Fröken Karin Roslin skötte om matlagningen, biträdd av hjälpsamma marthor från kretsarna. Invalidbespisningen pågick från 18 augusti till 13 oktober. Dagligen bespisades ett hundratal invalider.

Gåvor till invaliderna.

Så snart det blev bekant att krigarbyar komma att istånd-sättas för våra svenska invalider, togo samtliga Marthakretsar på föreningsordförandens initiativ ivrigt itu med arbetet för åstadkommandet av färgglada trasmattor för invalidhem. På möteskvällarna klipptes trasor för mattvävarna och vävstolar sattes på olika håll i gång. 150 meter gångmattor och flere mindre golvmattor stå nu färdiga till förfogande.

På försorg av den kommitté, som arbetat med toffeltillverkning ha c:a 150 par tofflor kunnat överlämnas åt invaliderna vid ett av krigssjukhusen. Till samma sjukhus har genom föreningsordförandens förmedling anskaffats c:a 100 blomvaser, 200 askkoppar m.m. Marthas kolonister i Brunakärr överlämnade vid höstskörden stora mängder blommor och 230 askar bär åt invaliderna. Många Marthamedlemmar ihågkommo dem också med gåvor till julen.

Adoptivfamiljer.

I samtliga Marthakretsar ha nödställda familjer med barn omhändertagits — i en del fall t.o.m. flere per krets. Denna form av hjälpverksamhet fortgår. Närmare uppgifter meddelas när den avslutats.

En syförening till förmån för evakuerade barn.

En syförening bestående av Marthamedlemmar har under viceordföranden fru Maggie Dittmars ledning sammankommit varje måndag i Hemvrån för förfärdigandet av barnkläder till ett evakueringsläger i Karis för barn från Hangö- och Ekenäsnejden. Klädesplaggen ha utdelats genom Folkhälsans hälso-systrar.

Mors hjälp.

Även detta år har föreningen tillsammans med Helsingin Marttayhdistys anordnat en insamling genom försäljning av märken på Mors dag till förmån för hjälpverksamheten bland mödrar och barn.

Företaget sköttes av en kommitté, bestående av ordföranden, fru Aili Wessberg, fruar Greta Bjurström och Hulda Skogström, samt 4 medlemmar från Helsingin Marttayhdistys. Tillstånd till insamlingen beviljades av Länsstyrelsen för tiden 11—13 maj. Märkets pris var 1: — mark.

För krigshärjad svenskbygd.

I den av Svenska Folkpartiet igångsatta insamlingen för krigshärjad svenskbygd har föreningen deltagit både med penninginsamling på listor och med igångsättandet av inkomstbringande företag. Den 12 december anordnades i Konservatoriet en Vis-och operettafton med biträde av Nanny Westerlund, Annikki Arni, Birgit Kronström och Erik Fröling. Ordförande i organisationskommittén var föreningens viceordförande, fru Maggie Dittmar. Vid årsskiftet äro också förberedelser vidtagna för anordnandet av en utställning i Ateneum, benämnd »Vad jag har kärt i mitt hem.» Inkomsten härav tillfaller oavkortad svenskbygdernas hjälpkassa.

För gränshjälsarbetet.

Den under föregående år av Kvinnoberedskapen startade hjälpaktionen för anskaffning av kor åt gränsbygdens hem har för Marthas del fortsatts också under år 1941 genom att föreningens ordförande vid sångerskan Karen Juels besök i Helsingfors lyckades av henne utverka en extra konsert för sagda ändamål. Konserten anordnades i Konservatoriet den 17 maj och gav god behållning.

Fonden »Mors minne».

Fondens medel stiga för närvarande till 3.955: — mark sedan 10.000: — mark senaste år inbetalades på försvarslånet.

Kassaförvaltare har varit fru *Natte Ruotzi*.

Gåvor.

Föreningen har upprepade gånger fått emottaga livsmedelsförsändelser från Sverige. Dessa ha fördelats åt hjälpbehövande medlemmar inom kretsarna. Genom landshövdingenskan Marja Edén fick föreningen emottaga en gåva för utlottning. Denna inbringade föreningen 3.500: — mark och summan fördelades mellan kretsarna.

Inkomstkällor för föreningen.

Även detta år anordnades Marthas sedvanliga påskmarknad, för vilken också denna gång fru Aili Wessberg var ordförande. Påskmarknaden tilltogs detta år i något mindre skala, men gav det oaktat kretsarna och föreningen en god behållning. Under vårterminen anordnades en biografföreställning till förmån för föreningen. Filmen »Söder om landsvägen» förevisades för marthorna till nedsatt pris. Arrangemangen härför handhades av fruar Greta Bjurström och Freydis Riska.

Marthas medverkan vid teaterdagarna.

Helsingfors svenska Marthaförening har med framgång deltagit i de av Svenska Upplysningsbyrån anordnade teaterdagarna för i Helsingfors verksamma kulturföreningar. Vid nämnda tillfälle framfördes två teaterstycken: »En flicka skämtar» av *Margit v. Willebrand-Hollmerus* och »Nyårsbalen» av *Maggie Dittmar*. En medlem från varje krets deltog i framförandet.

Stipendier.

Under året ha inom kretsarna inalles utdelats 47 större eller mindre stipendier, in summa 11.400: — mark.

Kansliet.

Kansliet har varit inrymt i Hemvrån och skötts av ordföranden. Kartoteket har omhänderhafts av fru Natte Ruotzi, som även varit anställd som kanslibiträde.

Bibliotek och studiecirklar.

Biblioteket består nu av c:a 2.000 band. Hemgårdens Marthakrets har under året skänkt ett antal böcker till biblioteket. Överbibliotekarie har varit fru Ragnhild Lindholm. Kretsarnas bibliotekarier ha varit: Lisa Forsman, Vivan Hell, Anna Lund, Martha Georgensen, Ragnhild Lindholm, Alice Sjöblom, Toini Stenman, Aino Johansson, Olga Hällström, Doris Edelman, Anna-Lisa Hollander.

Studiecirkelverksamheten, som under tidigare år omfattats med stort intresse, har detta år icke kunnat upprätthållas, men verksamheten kommer att återupptas så snart möjligheter härför förefinnas.

Pristävlingar.

Kretsen Åttan har tack vare att en kretsmedlem ställt medel till disposition kunnat utlysa två pristävlingar: en litterär och en för kristidsrecept. Båda pristävlingarna omfattades med stort intresse. Inom den litterära pristävlingen utdelades 5 pris, sammanlagt 800: — mark. Tävlingskrifterna i den litterära tävlingen voro till antalet 6—1 dikt, 1 teaterstycke och 4 noveller.

Deltagandet i matrecepttävlingen var livligt. 32 bidrag inlämnades. 3 pris utdelades, sammanlagt 200: — mark.

Representation.

Munksnäs Marthakretsordf. fru *Agneta Olin* representerade Finlands svenska Marthaförbund vid föreningen Nordens kurs i Saltsjöbaden och har i flera kretsar skildrat intrycken från denna resa.

Vid Finlands svenska Marthaförbunds möte i Vasa den 8 december representerades föreningen av viceordf. fru *Maggie Dittmar*, fruar *Elsa Planting*, *Greta Bjurström* och *Ida Smeds*.

Riksmarschen.

I Riksmarschen deltog många medlemmar, vilka alla presiderade ett gott resultat och nådde målet inom fastställd tid.

Exkursioner och utfärder.

Exkursioner och utfärder har företagits till Arabia porslinsfabrik, Hemsysterskolan i Hindhår och Brunakärr koloniträdgård, Fiskartorpet och Tullbommen.

Utställningsbesök.

Besök har gjorts i Arbetarskydds- och välfärdsutställningen, Finska Marthas hemvårdsutställning hos Stockmann, Surrogatutställningen i Konsthallen.

Koloniträdgårdsverksamheten.

I en till årsberättelsen fogad rapport, skriven av fröken Hanna Hagbom, redogöres för arbetet inom Helsingfors Marthornas koloniträdgård i Brunakärr.

Marthahemmet,

inrymt i Arbetarskydds- och välfärds museet, har enligt uppgift från museet under det gångna året besökts av 8.356 personer.

Styrelser, kommittéer och representanter.

Föreningens styrelse: *Aili Wessberg*, ordförande, *Maggie Dittmar*, första viceordförande, *Freydis Riska*, andra viceordförande till 1 november, därefter fru *Greta Bjurström*, andra viceordförande till årets slut. *Ann-Marie Blomstedt* kassör, *Ida Smeds* sekreterare, *Pian Pomoell* vicesekreterare. Övriga styrelsemedlemmar: *Sally Brander*, *Vava Grönlund*, *Hanna Hagbom*, *Irene Lindholm*, *Agneta Olin*, *Märta Pontán*, *Edith Solin*, *Arla Stude*, *Ellen v. Weymarn*, *Margit v. Willebrand-Hollmerus*.

Bibliotekarie: *Ragnhild Lindholm*, ekonom för Hemvrån *Ines Madwig*.

Revisorer: direktör *Gideon Ahlgren* och fru *Rauha Alftan*, ersättare: fru *Elin Aschan*, fröken *Berta Sandman*.

Helsingfors svenska Marthaföreningens representanter vid Finlands svenska Marthaförbunds års- och extra möten: *Maggie Dittmar*, *Vava Grönlund*, *Elsa Planting*, *Edith Solin*, *Ida Smeds* med *Greta Bjurström*, *Berta Fröjdman*, *Edith Lindgren*, *Märta Pontán* och *Freydis Riska* som ersättare.

Kommittéer.

Kommittén för anordnande av studiekurser: *Aili Wessberg*, ordf., *Maggie Dittmar*, *Signe Bäckström*, *Ida Smeds*.

Kommittén för Hemvråns hyresfond: *Dolly Seidenschnur* ordf., *Elsa Planting*, *Carin Wasastjerna*, *Freydis Riska*.

Kommittén för Marthahemmets upprätthållande i Socialmuseet: *Aili Wessberg*, ordf., *Signe Bäckström*, *Ida Smeds*.

Kommittén för Svenska dagen: Maggie Dittmar, ordf., Märta Pontán, Elsa Sivén.

Organisationskommittén för »Mors hjälp»: Aili Wessberg, Greta Bjurström, Hulda Skogström och representanter från finska Martha.

Påskmarknadskommittén: ordf. Aili Wessberg jämte 4 medlemmar från varje krets.

Kommittén för invalidbespisningen: Greta Bjurström, ordf., Freydis Riska, Lilli Arppe.

Marthas Koloniträdgårdsnämnd: Ordförande i koloniträdgårdsnämnden fru Aili Wessberg, viceordf. fröken Hanna Hagbom och herr Axel Falck, kassör frk. Hanna Hagbom, sekreterare fru Tyyne Lindfors. Övriga medlemmar i nämnden äro: fröken Elin Nyström och Frans Lönnqvist, Karl Salenius som ersättare.

Kretsarnas valda representanter.

Bikupan: Maj-Lis Ekholm, Anna Lisa Ekebom, Hildur Hagner, Maj-Lis Lindblad, Sylvia Lindroos, Sandra Päivänen, Hellevi Salin. Ersättare: Linnea Björkqvist, Agnes Kolari, Erika Rahm. *Dagkretsen:* E. Selenius, Elin Sturén, ersättare: E. Österberg. *Dagmarkretsen:* Dagmar Wennerström, Hanna Rosander, Anna Nygren, Edith Lindgren, Elsa Möller, Svea Lindgren. Ersättare: Sylvia Hermansson, Edith Lundgren, Sylvi Kortman. *Fredriksberg:* Aino Hinsberg, Edit Juselius, Elin Gummerus, Vivan Frank, Julia Andersson. Ersättare: Alexandra Lesch, Sigrid Höckerstedt, Ada Kullberg, Helmi Andersson, I. Lindman. *Glimten:* Elly Wadstein, Karin Koskinen, Alma Sihvonen, Alina Linno, Berta Sundqvist. *Hemgården:* Ingrid Borgström, Astrid Cronstedt, Mimmi Hägg, Agda Kämpe, Hilda Lönnroos, Märta Rundström, Agnes Rönnman, Emmy Sundelin, Elin Wickman. Ersättare: Jenny Ekholm, Dagmar Ekroth, Saga Enroth, Anny Ramsten. *Kottby:* A. Eriksson, Zaida Nisula, M. Trogen, G. Lindroos, J. Kronholm. Ersättare: Lindroos, Löfgren. *Munksnäs:* Paulette Lindroos, Sigrid Theslöf. *Ringblomman:* Alli Sundström, Sylvia Engblom, Erna Grönqvist, Ingalilla Clayhills, Karin Roslin. Ersättare: Karin Ekman, Lilly Malm, Lea Ewarht, Hagar Vestling, Dagmar Ekman. *Tölökretsen:* Agnes Mattsson, Lisa Leidenius, Irma Dittmar, Emmy Hindsberg. *Veckofröjden:* Olga Berlin, Wilhelmina Berglöf, Fanny Frisk, Hilma Fristedt, Karin Ekman, Ellen Jansson, Dagmar Maukonen, Maja Sormunen. Ersättare: Fanny Åberg, Elin Asp. *Åttan:* Sascha Johansson, Betty Leino, Karin Lindfors, Estrid Tengström, Svea Ahlfors. Ersättare: Fanny Gleisner, Elsa Wickman, Svea Westerlund, Lili Mattsson, Ester Bergström.

Hedersbevisningar och uppvaktningar.

Finlands svenska Marthaförbunds hedersordförande, fru Fanny Hult, uppvaktades på 80-årsdagen. Fredriksbergskretsens ordförande, fru Sally Brander på 70-årsdagen och Bikupans ordförande, fru Vava Grönlund likaså på 70-årsdagen. Till föreningens vän och gynnare Kerstin Key i Stockholm, avsändes ett telegram på hennes 70-årsdag. Fru Ida Smeds uppvaktades på 50-årsdagen.

Dödsfall.

Under året har föreningen genom döden förlorat följande medlemmar: Selma Alfthan, som var en av föreningens stiftare; Ida Blomqvist, Anna Charpentier, Martha Gustafsson, Sigrid Lindroos, Nanny Lilius, Amanda Martin, Hilda Nisula, Anny Ramsten, Signe Stjerncreutz, Charlotta Saikkonen, Signe Schaudman, Dagmar Sjölin, Emmy Wallenius, Adolfina Åberg.

Brunakärr Marthakoloniträdgård 1941.

Arbetet i koloniträdgården har till stor del gått ut på att bota de skador, som kölden under den stränga krigsvintern vållade. Odlingen av livsmedel har väl varit större än någonsin, men blomsterodlingen har därför icke försummats. Så gott som alla fruktträd måste slopas. Dem saknade man ju mycket, men markens blomsterprakt framträdde så mycket pregnantare, då man kunde överblicka hela området på en gång.

Åt invaliderna vid Röda Korsets sjukhus kunde Marthakolonisterna avstå 200 st. kartonger med bär jämte blommor.

För den donation à 500: mk — från Agnes Lundells trädgårdsfond, som Marthakolonin mottog, jämte bidrag från H:fors svenska Marthaförening à 700: — och tillskott ur egen kassa, inköptes 35 st. äppelträd, så att varje odlare på sin lott erhöll ett träd, ett verkligt minne från krigsvintern, som dock inger hopp om ny blomstring och nya skördar.

Då vår avhållna konsulent frk. Elisabeth Koch den 9 juli fyllde 50 år, uppvaktades hon med en gemensam gåva från Brunakärrens samtliga kolonister.

Under året ha avlidit fru Adolfina Åberg, fru Anna Charpentier, fru Amanda Martin. Fruar Åberg och Martin tillhörde de äldsta kolonisterna.

Den 30 augusti gingo flaggorna i topp för första gången under sommaren. Viborg var vårt. Koloniträdgården besöktes denna

dag av Mellersta Nylands svenska lärarförening. »Tidskrift för Folkskolan» skrev om besöket bl.a. följande: »Det var en underbar glädjens dag. Flaggorna gingo i topp längs hela vägen ut till Brunakärr. Man kunde knappast fatta hela innebörden av budskapet. Men när vi sedan samlades i den trevliga samlingsstugan i trädgården och sjöngo »Bevara Gud vårt fosterland» och när vi hörde Hanna Hagboms inspirerande vackra fosterländska tal i detta historiska ögonblick, då kände vi verkligen suset av ödets vingslag.» —

En stuga har bytt ägare.

Kolonisterna vänta nu på ny sol och sommar och en ljusnande tid för vårt land, varav Brunakärr trädgård ju är en liten teg. Januari 1942.

Hanna Hagbom.

Kretsarnas medlemsantal och verksamhet.

	Medlemsantal		Veckomö- tenas antal	Föredrag	Större möten och fester	Antal deltagare
	1941	1940				
Bikupan	247	234	25	7	2	200
Dagkretsen	80	65	25	11	2	75
Dagmarkretsen	170	165	25	11	1	93
Fredriksbergskretsen	223	220	18	4	2	239
Glimten	126	121	28	22	2	159
Hemgården	264	251	20	6	3	275
Kottby-Martha	113	118	18	5	1	39
Munksnäs-Marthakrets	50	46	19	11	—	—
Ringblomman	147	130	23	8	3	186
Tölökretsen	169	173	17	17	—	—
Veckofröjden	235	225	28	12	3	332
Åttan	148	121	30	16	3	268

<i>Kretsarna:</i>	<i>Ordförande:</i>	<i>Viceordförande:</i>	<i>Sekreterare:</i>	<i>Kassör:</i>
<i>Blikupan</i>	Vava Grönlund	Karin Cannelin Ingrid Stähle	Marguerite Hildén	Greta Wickström
<i>Dagkretsen</i>	Irene Lindholm	Bertha Fröjdman Hella Krook	Signe Lindholm	Karin Mannerström
<i>Dagmarkretsen</i>	Märta Pontán	Anna Nygren Edith Lindgren	Ingrid Björkell Gertrud Fredriksson	Dagmar Wennerström Ingrid Heikel
<i>Fredrikbergskretsen</i>	Sally Brander	Hulda Lundström Rosa Smedberg	Minna Larsson	Alma Falenius Göta Martin
<i>Glimten</i>	Margit v. Willebrand- Hollmerus	Aina Johansson Inez Behr	Eine Hartell Kerstin Jormala	Sisse Bonsdorff
<i>Hemgården</i>	Ellen v. Weymarn	Inez Madwig Hulda Skogström	Lise Hedman Inga Rönnman	Ebba Rosenbröijer Viola Skogström
<i>Kottby-Martha</i>	Edith Solin	Zaida Nisula Hellin Wahlman	Ingrid Holmgren Maily Trolle	Anna-Lisa Weckström
<i>Munksnäs</i>	Agneta Olin	Tove Hedström Ingegerd Cronström	Lilly Björling	Signe Adams
<i>Ringblomman</i>	Arla Stude	Ida Smeds Anna Rasmussen	Aina Nylander Elsa Kling	Mila Gustafsson Brita Wuorimaa-Nyberg
<i>Tölökretsen</i>	Hanna Hagbom	Signē Malmström Sigrid Lybeck	Ester Erenius Hervor Roos	Birgit Ekberg Walborg Stead
<i>Veckofröjden</i>	Maggie Dittmar	Karin Kihlman Ragnhild Hytönen		Fanny Frisk
<i>Åttan</i>	Greta Bjurström	Rauha Alftan	Gurli Johansson Marta Parikka	Agnes Esselström

Tablå över Helsingfors Svenska

Inkomster:

Saldo från år 1940		44.111: 17
Lyftat räntan å Sparbanksfonden		760: —
Medlemsavgifter och frivilliga gåvor		14.131: —
<i>Anslag:</i>		
från Helsingfors Stadsfullmäktige ...	5.000: —	
från Folkförsörjningsministeriet för fönsterutställn.	3.000: —	
från Svenska Kulturfonden	3.000: —	
från Utskännings A/B.....	2.500: —	
från Centralstyrelsen	2.000: —	15.500: —
<i>Gåvor, donationer & bidrag:</i>		
Andelslaget Varuboden		1.000: —
till »Mors hjälp» kassan insamlade medel.....	7.665: 70	
för försåld donerad filt	75: —	
för försåld tavla & glasburkar	243: 50	
för försålda kort	298: —	
för utlottad donerad cape	3,526: —	
från kurser, demonstr. m.m.	8.434: 75	
från svamputställn., påskmarknad, biograf- & teaterförest.	33.653: 45	53.896: 40
<i>Hemvråns hyresinkomster:</i> av utomst. ...	1.108: —	
av kretsarna .	6.080: —	
kretsarnas andel i vaktmäst. lön	2.280: —	9.468: —
<i>Kolonitrådgården</i>		
arrenden		2.990: 40
<i>Räntor:</i>		
å Sparbanksfonden	713: 75	
å Hemvråns Hyresfond	2.176: 95	
å Hemvråns Hyresfond ränta å för- svarslånet	1.500: —	
å »Mors Minne» fonden, ränta å för- svarslånet	500: —	
»Mors Minne» fonden, influtna medel & ränta	2.057: 85	
å Sparkasseräkning N:o 2137	871: 90	
å »Mors Hjälp» Kapitalräkning N:o 80	119: 55	7.940: —
	<u>Mk.</u>	<u>149.796: 97</u>

Marthaförenings ekonomi år 1941.

Utgifter:

Utg. för kurser, demonstr. m.m.	16.382: 05
Utg. för svamputställn., påskmarknad, biograf- & teaterföreställn.	9.370: 70
<i>Kanslistarvode</i>	9.000: —
<i>Hemvråns vaktmästarelön</i> , förutom fri bostad	7.700: —
<i>Allmänna omkostn.</i> s.s. årsberättelse, tryckn.kostn. studiecirklar, bibliotek, kartotek, sekreterare, bitr. m.m.	9.228: —
post, telefon, annonser, kanslitillbehör m.m.	3.243: 55
uppvaktningar & representationer vid förbundets årsmöte	2.229: —
medlemsavgift till Centralstyrelsen	2.500: —
<i>Hemvråns hyra</i>	12.816: —
omkostnader, s.s. belysning, gas, städning, tvätt m.m.	3.736: 40
Snickeriarbeten i Hemvrån	2.050: 45
<i>Inköp till Hemvrån:</i>	
1 st. kateder	904: 60
elektrisk spis & kokkärl	1.350: —
Andel i ny spis till mönsterköket	1.050: —
<i>Kretsarna:</i>	
hyra för Hemvrån	6.080: —
hyra för lokaler i staden	2.852: 11
utdelade understöd ur »Mors Hjälp» medel	11.799: —
utdelade understöd (fr. utlottad cape)	3.480: —
utdelade understöd (åt evakuerade)...	500: —
<i>Koloniträdgården:</i> arrenden m.m.	2.940: 95
<i>Räntor:</i> insatta å bankräkningar	6.948: 55
<i>Saldo:</i> kontant i kassa	3.684: 17
å Sparkasseräkning N:o 2137	28.112: 35
å »Mors Hjälp» Kapitalräkning N:o 80	1.839: 20

Mk. 149.796: 97

Ställning den

A k t i v a :

Kassa, kontant		3.684: 17
<i>Kapital- och Sparkasseräkningar:</i>		
Sparbanksfondens Sparkasseräkning		
N:o 134994	18.640: 25	
Hemvråns Hyresfonds Sparkasse- räkning N:o 183329.....	50.620: 05	
Hemvråns Hyresfonds Kapitalräkn. N:o 23520	8.838: 55	
N.F.B. Sparkasseräkning N:o 2137 ...	28.112: 35	
»Mors Minne» fondens Sparkasseräkn. N:o 24425.....	4.505: 85	
»Mors Hjälps» Kapitalräkning N:o 80	1.839: 20	112.556: 25
Inventarier i Hemvrån		31.310: —
<i>Aktier & Värdepapper:</i>		
Hemvrån i O/Y Simonlinna	225.000: —	
2 st. Stockholms stads 1889 års obliga- tioner.....	370: —	
Statens 1939 års försvarslån (Mors minne fonden)	10.000: —	
Statens 1939 års försvarslån (Hem- vråns hyresfond)	30.000: —	265.370: —
	Mk.	412.920: 42

31 december 1941.

Passiva:

Fonder:

Sparbanksfonden	20.000: —	
Hemvråns hyresfond	94.650: 60	
»Mors Minne» fonden	<u>14.505: 85</u>	129.156: 45

Kapitalbehållning:

Föreningens nettoförmögenhet		283.763: 97
------------------------------------	--	-------------

Mk. 412.920: 42
